

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

5 Quaenam ad mandati substantiam vel naturam pertineant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

ex mandato non teneri, sed ob mandatum, hoc est inter eos mandati contractum, siue actionem non interuenire, & vnus possit aduersus alterum agere, sed vtrunque prenam mereri ob factum, hoc est, ob eadem ab vno patratam, & mandatam ab altero, & ita aduersus vtrumque datur actio ex maleficio, & ex re ipsa. *l. Ex maleficio. ff. De actionib.*

Secundo quaeritur, An mandatum de re incerta datum valeat? Valeat secundum Glossam in *l. 2. ff. Mandati*, puta, si tibi mandauero, vt mihi fundum emas, & nec exprimo, quem fundum, nec pretium: quantum Salicetus dixerit non subsistere mandatum, si res, & pretium sit incertum. Sed verius est, quod dixit Glossa: nam cum mandatarij diligentia, & industria eligatur, licet res, & pretium sit incertum, mandatum intelligitur, vt fundus sit vilis, & commodus, & pretium sit iustum, & moderatum.

Tertio quaeritur, An mandatum de re propria emenda subsistat? Minimè. *l. Neque. ff. De Reg. iuris.*

Quenam ad mandati substantiam, vel naturam pertineant.

CAPVT V.

MANDATI contractus primum requirit mandatoris, & mandatarij consensum: nam mandatum consensu contrahitur. *l. 1. ff. Mandati*. Vnde potest contrahi, & verbis, & iuribus, & signis experimentibus consensum, & inter praesentes, & inter absentes, per nuncium, & literas. *l. 1. ff. Mandati. C. l. Si literas. C. eodem titulo.*

Secundo ad substantiam mandati pertinet, vt obligationem praecedat, non sequatur, eo quod mandatum damus alicui de eo quod volumus, vt faciat. Quare in *l. Si verò. ff. Mandati*, dicit Iuriconsultus: [Si ego credens Titium pecunia mutua indigere, tibi mandauero, postquam pecuniam mutua ei dedidi, vt Titio pecuniam crederes, non valet mandatum.]

Tertio postulat substantia mandati, vt sit de re bona. *l. Si verò. §. Si adolesem. ff. Mandati. C. Instit. eod. titulo. §. Illud.*

Quarto requirit mandatum, vt in eo dando mandator certam formam praescribat, quam mandatarius in exequendo seruare debeat: nam in mandato contrahitur necessario, vt quis cui mandet, in qua causa, & negotio, & contra quem mandet. Si quaeras, quibus verbis mandatum contrahatur? Respondeo ex *l. 1. ff. Mandati*, contrahi his verbis, volo, in iudo, rogo: non autem verbis, adiuuone, exhortor, consilium do, commendo. *l. Idem quis. §. Si quis ea. ff. Mandati. C. l. Si verò non remunerandi. §. Cum quidam. ff. eodem titulo.*

De obligationibus, quae ex mandato proueniunt.

CAPVT VI.

PRIMO quaeritur, ex qua culpa mandatarius teneatur? Glossa in *Instit. De mandato. §. Mandatum, in verbo Iusta causa*, & in *l. A procuratore. C. Mandati. in verbo. Et omnem culpam*, ait, Bernardum, & Ioannem, & Azonem interpretes dixisse, mandatarium teneri ex dolo, & lata culpa, & leui, & leuissima, vt dicitur. *l. In eo mandato. ff. Mandati*. vbi legitur: [Aliena negotia exacto officio geruntur.] Et in *l. A procuratore. C. de mandato*, vbi habetur: [A procuratore dolum, & omnem culpam, non etiam improbitum casum praestandum esse, iuris auctoritate manifeste declaratur.] Si omnem culpam, ergo etiam leuissimam: quia qui totum dicit, nihil exclu-

dit. Alios verò dicit eadem Glossa, nimirum Odofredum, & Martinum, putasse solum teneri ex dolo, quando mandatum datur gratia solius mandatoris; & ex culpa leui, quando mandatum est gratia vtriusque, vt in *l. Contractus. ff. De Reg. iuris*, habetur. Et in *l. Idem quis. ff. Mandati*. Sed primum, inquit Glossa, est verius, cum hic contractus multum discrepet ab alijs contractibus. Sic Glossa. Ita etiam senserunt Cynus, & Iacobus Arena in *l. A procuratore. C. Mandati*, & Dinus in *cap. Contractus de Reg. iuris in Sexto*. Et probant, quia is qui mandatum suscipit, sese mandatori obligat ad exactam curam & diligentiam, eo quod ob solam industriam eligitur. Sed reuera, cum mandatum nunquam sit gratia solius mandatoris, nunquam mandatarius ex leuissima culpa mandatori obligatur, nisi de ea expresse conuenerit, aut nisi sese obtulerit ad mandatum exequendum, cum mandator alium vellet eligere: tunc enim tacite videtur omnem diligentiam suam promississe. Quare si mandatum sit solum causa mandatoris, tunc mandatarius ex dolo tantum, & lata culpa tenetur. Quando vero mandatū est in utilitate vtriusque, tunc mandatarius etiam ex leui culpa obligatur. Praeterea si mandatarius salarium accipit, obligatur ex dolo, & lata culpa, quemadmodum fideiussor. Reuera dubitari non potest, quin illi veteres Iuriconsulti seuerus egerint in eos, qui mandatum non modo malitiosius gessissent, sui que stus, aut commodi causa, verum etiam negligentius, quia laedere, & violare viderentur amicitia fidelem, & vita societatem. Vnde mirum non est, si voluerint, mandatarium ex dolo, & omni culpa teneri.

Secundo quaeritur, An mandator mandatario teneatur ex casu fortuito? Innocentius, & Panormitanus in *cap. Sicut, de Iureiurando*, & Ioannes Andreas in *cap. Damnum, de Reg. iuris in Sexto*, censent actione mandati mandatarium petere debere, vt mandator sibi soluat impensas, quas fecit gratia mandati exequendi: item vt resarciat sibi damna, quae ventura verisimiliter prauidendi potuerunt, quia mandator ea cogitare debuit à principio. Id autem probant argumento sumpto ex *l. Nefarius. ff. De negotij gestis*. Sane in *l. Inter causas. §. Non omnia. ff. Mandati*, sic habetur. [Non omnia, quae impensurus non fuit (Procurator) mandatori imputabit, veluti quod spoliatus sit à latronibus, aut naufragio res amiserit, vel languore suo suorumque apprehensus quaedam etrogauerit: nam haec magis casibus, quam mandatori imputari oportet.] Ex qua lege colligi videtur, mandatorem non obligari mandatario ex casu fortuito. Et in *l. Si quis alicui. §. Morie quoque. vers. Impendia. ff. Mandati* statuitur: Impendia exequendi mandati gratia facta, si bona fide facta sunt, restitui omnino debere, nec ad rem pertinet, quod is qui mandasset, potuisset, si ipse negotium gereret, minus impendere. Et in *l. Si seruus communis. ff. De furtis* dicitur: Quod si sciens quis ignoranti furem pignori dederit, omni modo Dominum praestare cogendum esse. Quod vero ad mandati actionem pertinet, dubitare se ait, num & quae dicendum sit, omni modo damnum praestare debere: & quidem hoc amplius, quam in superioribus causis, seruandum esse, vt etiam si ignorauerit is, qui certum hominem emi mandauerit, furem esse, nihilominus tamen damnum decideret cogatur. Iustissime enim procuratorem allegare, non fuisse se id damnum passurum, si id mandatum non suscepisset. Ex quibus duabus legibus videtur elici, mandatorem teneri mandatario ex casu fortuito: quod aduersatur ei, quod habetur, vt dixi, in *l. Inter causas. §. Non omnia. ff. Mandati*.

Quare dicendum videtur cum Innocentio, Ioanne Andrea, & Panormitano in locis supra citatis, mandatorem teneri mandatario ex casu fortuito, qui potuit initio à mandatore cogitari, & prauideri: & in hoc locum habent leges modo citatae: *Si quis alicui. C. si seruus communis*.

At vero non obligatur mandator mandatario ex casu fortuito, qui cogitari, & prauideri non potuit, & in hoc

locum